

Inserati se sprejemajo in velja tristoletna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanj se cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravištvu (adm. nistracija) in ekspedicija na Florijanske ulice h. št. 19.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . 5 " — "
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je v Rožnih ulicah šte. 25.

Izhaja po trikrat na teden in sicer v torek, četrtek in soboto.

Madjari v pogledu na prevrat v Avstriji.

Nepričakovan prevrat v tukajšnji polovici osupnil je tudi Madjare, in prihaja jim nekako tesno pri srcu, ko vidijo, da imajo tukaj Slovani do nekake veljave priti. Mislili so, da je dualizem na skalo zidan, ter da se nema več bati za svoj obstanek, mislili so, da je Slovan v Avstriji na večno obsojen, ostati v nekaki podložnosti, zato so s tukajšno polovico tako ošabno govorili, kakor bi poleg Madjara ne bilo naroda v Avstriji, ki ima še kako besedo. Nepričakovan izid letošnjih volitev, dvomljivo postopanje Taaffejevo in kompromis češkega plemstva splasil je pa Madjare nemilo iz njih iluzij, manejo si oči in vidijo na nebu stati slovensko solnce! Vendar še nečejo verjeti vsi, da bi res prišlo do porazumljenja med Nemci in Slovani. Drugi pa sprevidijo, da je stvar resna, in vidijo vstajati že črne strahove, ter kričé o reakciji. — Mi Madjarom nič nečemo, sploh o njih še govora ni, kedar se razgovarjamo o prihodnjem državnem zboru in o spravi narodov. Da se pa Madjari vendar zadete čutijo, da se toliko bojé sprave narodov, to dela le njih slaba vest. Kolikor tudi milujemo osodo Slovakov, Srbov in Rumuncev ogerskih, ki morajo prenašati pritisk skoraj podobnega turškemu, vendar imamo Slovenci, Čehi in Poljaki sami s seboj preveč opraviti, imamo tukaj preveč popravka starih slabih naredeb, da ne moremo za sedaj še misliti na to, vtkati se v ogerske zadeve. Kljub temu strah

Madjarov ni prazen: ako bi se v tej polovici dosegla sprava med narodi, ako bi tukaj Slovani dospeli do tiste politične veljave, ki jim pristuje po številu, po davkih in po izobrazenosti, potem bo to močno uplivalo, tudi na Ogersko, in tudi tamošnji nemadjarški narodi ne bodo hoteli več tlačani azijskega naroda biti. Hrvati je bodo zahtevali več avtonomije, zahtevali bodo vtelesenje Krajine, Dalmacije, Reke, Bosne in Hercegovine; Slovaki, zdaj tako tlačeni, da niti jednega poslanca nima v peštanskem zboru, začeli se bodo bolj živahno gibati, ter zmirom odločneje zoperstavljati se madjarskemu nasilstvu; Rumunci, zdaj že spodbujani po svojih rodniških bratih v svobodni, samostojni Rumuniji, bodo težko pričakovali dneva odrešitve in maščevanja; Nemci na Ogerskem, zdaj že do skrajnega nezadovoljni, bodo še pogumniši postali; in ogerski Srbi, najmanjši pa najodločnejši protimadjarški živelj na Ogerskem, pripravljeni bodo, vsak čas in z vsakim orožjem markirati svoje srbsko-slovansko stališče. Proti tolikim sovražnikom so Madjari v svoji lastni deželi v manjšini, in ni treba še pomoči od zunaj, da se bodo tlačeni narodi sprli z madjarsko državo na žive in mrtve. Narodnostni boj, ki se v naši polovici države že bliža svojemu koncu, se bo tam potem še le prav začel in vnel, in njegov konec ne bo drugačen, ko tak, da bodo Madjari z lepa ali z grda zgubili svojo hegemonijo, svojo nasilno nadvlado.

Nemajo tedaj slabega sluta oni madjarski listi, ki to nevarnost za Madjare že zdaj v

udih čutijo. Da bi se moralo pa zaradi tega ustaviti pogajanje v Cislajtaniji, kakor nekateri nemški in madjarski listi zahtevajo, to nikakor ni potrebno, in se tudi ne bo zgodilo. Zgodovina gre svojo pot naprej; kakor Madjari in njih zavezniki niso mogli zabraniti propada Turčije, tako se bodo tudi zastonj upirali boljši bodočnosti avstrijskih Slovanov. Prevrat v Avstriji se bo dovršil, in sicer mirno, ali pa burno, ako bi se Madjari ustavljali, v poslednjem slučaju pa znajo Madjari veliko škodo trpeti, tega naj si bodo v svesti.

Nesrečna roka Beustova razcepila je Avstrijo v dve polovici in izročila Madjarom preveliko in nezasluženo oblast; vsak trezni politikar je preverjen, da je ta dualizem močno oslabil državo, in da Avstrija ne more priti do prejšnje slave in moči, dokler se ta plot med Avstrije in Ogersko zopet ne podere. To se zna zgoditi, ako bodo Madjari pri svoji prirojeni ošabnosti ostali. Kot federalisti nismo za to, da bi se vpeljal stari Bachov centralizem in absolutizem, ne, vsaki narod naj se prosto giblje po svoji naravi, v svojem duhu in jeziku, vsakemu naj se pusti toliko samostojnosti, kar je le splošna korist posameznim prepustiti zamore; Beustov dualizem pa daje Madjarom preveč oblasti, daje jim nadvlado nad drugimi narodi, ki so svobode in samostojnosti ravno tako vredni in željni, kakor Madjari. Ako se tedaj Madjari ne bodo hoteli spametovati in sprevideti, da so le otok v slovanskem morju, dala se bo ta stvar nekoliko popraviti v smislu enakopravnosti in pravice.

Ljubljanske slike.

Natakarca ali kletarica (*Hebe da-tiva et captiva*).

Ta stan je stareji od Ljubljane, že stari rimski in grški bogovi in pol-bogovi so dali streči si po Hebah in Ganymedih in skoro gotovo je, da, kakor je Prometej bogovom ukradel ogenj in ga prinesel ljudem na zemljo, je kak drug junak, kateri se je bil naveličal dolgočasnega Olimpa, pobral kako Hebo in z njo potegnil na zemljo; morda je bil to celó kacega boga sin, kteremu oče ni pustil pečati se z očitno strežnico, ker se še zdaj velikrat zgodi, da kak viši mladi gospodič vzame kletarico in si ž njo skup gnjezdo naredi. Naj bo kakorkoli — zdaj natakarcia v Ljubljani že toliko svet meša, da je vredna kratkega popisa.

Nahaja se po gostilnicah od najvišje do najnižje vrste. Vnanje se odlikuje po krilu zeló živih barv, nališpana in našopirjena kolikor mogoče. Oseba mora biti če ne lepa, vsaj čedna, kajti njen namen je: pasti ne le grl in želodcev, ampak tudi oči gostov, izmed kterih je veliko takih, da zadnje bolj ko prvo obratajo. Če je zeló mlada in še ni šla skozi veliko moških rok, je navadno res lepa, ker

ve svojega telesa prednosti povzdigniti še na umetni način, kakor n. pr. navadna gospodična, katero v noši popolnoma posnema. Starejša se vidi že bolj oguljena in obnošena in pride iz prvih gostilnic polagoma do zadnjih. Neprijetne postave ali telesno od narave slabo obdarjene skoro ni, ker se ne spleča.

Kakor za „staro devico“ se tudi za natakarcio nobena nalašč ne rodi, čeravno zibelka njena ni bila z gosjim perjem napolnena. Tudi si maloktera ta stan prostovoljno izvoli, marveč kak stopaj iz navadne poti v stran jo spravi sem, če je rojena v mestu; večeidel pa zibelka njena ni stala v mestni sobi, vsaj v Ljubljani ne, ampak zunaj kje, po večini celó zunaj dežele naše; táko je spravila želja po mestu sem, ker je imela izglede, kako je ta ali ona postala srečna ob lahkem delu; včasih je vzrok preselitve v mesto tudi kaka rodbinska nesreča, po kateri se jej primrzi dom ali mora iti po svetu kruha iskat.

Vendar kar tako meni nič tebi nič in sama ob sebi se ne naredi natakarcia, kakoršna mora biti, da je sebi in gospodarju koristna, a gostom prijetna; za to je treba šole, celó vseučilišča in težkih, včasih britkih skušinj, v kterih se prej mehko in občutljivo srce vtrdi, da se ga prava ljubezen ne more več prijeti,

da more potem brez škode švigati in korakati med gorečimi pogledi in gluha biti za zapejlive in vabljlive besede, če se ne vjemajo z njenimi nameni; tudi je treba pridobiti si zadosti lahkomiselnosti, da za zgubljenim rajem plaka le kakor otrok, kteremu je mačka kašo snedla, a je brž zopet vesel, če mu drugo prineseš. In res, maloktera je, ki nima za sabo sladkih spominov prve, druge in tretje ljubezni, a vsaka je bila nesrečna zá-njo, ljubljenec jo je popustil prostovoljno ali prisiljen, zapeljivec se ne zmeni več zá-njo, kakor ona ne zá-nj. Take spomine skriva ali pa tudi ne, kakor jej kaže, sploh o preteklosti ne govori rada, ona živi le za sedanjost in nekoliko tudi za prihodnost.

Tu pa tam, pa le pod krilom žlahte, se najde tudi ktera, ki ni še okusila življenja strupa ali vsaj se kaj tacega o nji ne vé. Tako oblega cela čeda mladih in starih sladkojedcev s priliznjenimi besedami, zlatimi obljubami, dragimi darili v denarji in blagu tako dolgo, da se vdá enemu, ker nima pravega varstva, in ko se to zvé, se razkropé drugi in kmalu je tudi med zadnjimi mesto ljubezni le zamera in hudo sovraštvo. Le redkoktera ostane proti vsemu temu neobčutljiva in s svojo ledeno trdnostjo zaljubljenega, če se jej truda

Madjari naj bodo tedaj le lepo mirni in skromni, in naj se nikar ne vtikajo v naše zadeve, kakor za časa Hohenwarta, in naj se raje še sami spomnijo izreka „justitia regnum fundamentum“, ter naj začno bolj pravilno vladati na Ogerskem, potem se znajo še razvleči črni oblaki, ki se zbirajo nad njihovimi glavami.

Prihodnji državni zbor.

„Deutsche Ztg.“ je izračunila, da bo prihodnjem državnem zboru 180 liberalcev in 173 federalistov. Njeno štetje pa je jako nezanesljivo, tako na primer šteje Dalmatinca Vojnoviča med ustavoverce!

Dober pregled se ne dá napraviti, ker je med izvoljenimi več omahljivcev in vladnih ljudi. Poskusimo vendar nekaj pregled napraviti:

Dežela	federalistov	centralistov	omahljivcev
Česka	44	35	13
Morava	15	17	4
Slezija	—	9	1
Galicija	57	3	3
Bukovina	3	—	6
dolnja Avstrija	4	33	—
gornja Avstrija	8	8	1
Salzburg	3	2	—
Tirolsko	10	6	2
Predaleško	2	1	—
Štajarsko	8	15	—
Koroško	—	8	1
Kranjsko	8	—	2
Primorje	2	4	6
Dalmacija	8	—	1
Skupaj . .	172	141	40

Vidi se tedaj, da je „Deutsche Zeitung“ vse omahljivce prištevala k ustavovercem, kar je se ve da račun brez krčmarja. Kedar bo šlo za jezikovo ravnopravnost, glasovali bodo primorski in tirolski Lah, kakor tudi Rusini, morda sploh vsi omahljivci, z nami. V zunanjih zadevah imelo bo ministerstvo tudi zmirno večino. Našo stranko pa bo težko v manjšino potlačiti, ker šteje sama že trdnih 172 glasov, jej manjka tedaj do absolutne večine samo 5 glasov; med 40 omahljivci pa ne bo

tako težko 5 glasov za nas dobiti, tedaj je naša večina v prihodnjem državnem zboru gotova, ne pa dvomljiva, kakor se nemško-liberalni listi tolažijo.

Politični pregled.

Avstrijske dežele.

V Ljubljani 14. julija.

Voljenih poslancev imamo zdaj 348, še 5 jih manjka; trije so poslanstvo odbili, dva pa sta bila po dvakrat voljena. Imena voljenih poslancev so:

Slovenci (13):

Barbo, Hohenwart, Herman, Klun, Gödel-Lannoy, Vošnjak, Obreza, Pfeifer, Nabrgoj, Margheri, Poklukar, Schneid, Winkler;

Dalmatinci (10):

Bulat, Monti, Pavlinovič, Pozza, Vojnovič, Rendič, Supuk, Borelli, Ivanič(?); Vitezič (v Istri);

Čehi (43):

Adamek, Adamek dr., Brauner, Čelakovski, Fanderlik, Greg Jul., Grünwald, Harrach, Hevera, Jansa, Jerzabek, Jireček, Kaizl, Kletečka, Klimeš, Krofta, Kusy, Mašek, Matuš, Meznik, Nedopil, Neupauer, Oliva, Platzer, Prachensky, Pražak, Rieger, Roth, Schrom, Schwarzenberg Ad., Schwarzenberg Karl, Skopalik, Sladkovsky, Suda, Tilšer, Trojan, Vašaty, Vesely, Weber, Wiedersperg, Wurm, Žak, Zeithammer.

Poljaki (55):

Mieroszowski, Zimialkowski, Baum, Chelmecki, Madejski, Martuzijewi, Oborski, Tarnowski, Tiskijewi, Jasinski, Gnjewos, Tiskovski, Krasicki, Zamojski, Kržečunovič, Fedorovič, Kijelanovski, Zborovski, Krištofovič, Zaklinski, Chamiec, Volanski Nik., Volanski Eraz., Groholski, Hausner, Volski, Weigel, Ridzovski, Dunajevski, Splavinski, Tovarnički, Dvorski, Čerkavski, Kaminski, Bodianski, Rappaport, Chrzanovski, Haller, Konopka, Dzvonski, Skarzewski, Ručka, Kozlovski, Čartoriski, Skrzinski, Smarzewski, Čerkavski Jul., Bartmanski, Javorski, Čajkovski, Hoppen, Dzieduszycki, Krištofovič Mh., Horodiski, Starzenski;

Bukovinski federalisti (3):

Zotta, Hormuzaki, Styrza;

Poljski judje (3):

Kallir, Schreiber, Sochor;

Rusini (3):

Kolačkovski, Kovalski, Ozarkievič; Nemški katoliki in konservativno plemstvo (49):

Oberndorfer, Ruf, Croy, Fröschl, Zeilberger, Brandis, Fischer, Zehetmayer, Doblhamer, Pflügl, Noska, Falkenhayn, Lienbacher, Neumayer, Schmidbauer, Bärnfeind, Liechtenstein Alois, Liechtenstein Alfred, Karlon, Deym, Schäffer, Stangler, Kinsky, Pfeill, Clam-Martinic Henr., Clam-Martinic Rih., Lobkovic, Müller, Thun, Belkredi, Berchtold, Dubsky, Stockau, Vetter, Lavdon, Gudenus, Salm, Fürstenberg, Sternbach, Giovanelli, Greuter, Zallinger, Graf, Giovanelli Jan., Dipauli, Wieser, Oelz, Turnherr, Pajer;

Neodločno konservativna Nemca (2):

Folz, Otitsch;

Konservativni Lah (5):

Hippoliti, Negrelli, Gentilini, Lazzarini, Vallusi;

Liberalni Lah (6):

Ciani, Bertolini, Consolati, Terlago, Vidulich, Defranceschi;

Nemško-liberalci (151):

Brestel, Kuranda, Jacques, Hoffer, Ed. Suess, Lenz, Matscheko, Steudel, Kopp, Wiesenburg, Kronawetter, Löblich, Ofner, Dobler, Czedit, Lustkandl, Pöck, Isbary, Mautner, Pirko, Fürnkranz, Schönerer, Granitsch, Dumba, Suess Fr., Friedmann, Schöffel, Kielmansegg, Pirquet, Raab, Doblhof, Kinsky, Suttner, Edlbacher, Spaun, Wickhoff, Klinkosch, Schaub, Dehne, Gross, Handel, Keil, Wegscheider, Posch, Rechbauer, Portugall, Heilsberg, Walterskirchen, Falke, Mag, Duhatsch, Forregger, Wurmbrand, Zschock, Lohninger, Carneri, Hackelberg, Pauer, Lax, Wran, Nischelwitzer, Moro, Moritsch, Ritter, Pacher, Edlmann, Taufferer, Tausche, Obentraut, Müller, Stiebitz, Herbst, Kirschner, Neumann, Roser, Köpl, Streeruwitz, Waldert, Alter, Bareuter, Reschauer, Russ, Banhaus, Wolfrum, Meissler, Klier, Wünsche, Richter, Liebig, Gross, Hallwich, Nitsche, Stöhr, Dormitzer, Schwab, Siegmund, Peez, Plener, Fürth, Schier, Forster, Kotz, Mannsfeld, Oppenheimer, Pfeiffer,

vreden plen zdi, pripravi do take obupnosti, da jo res vzame in ona postane potem „profesorica“, „učiteljica“, „doktorica“, „uradnica“ itd. Pač začivka potem kako piše v kakem kotu, ki se je prej v naročji njene ljubezni grelo, pač vedó bivše njene kolegije in stare babe še marsikaj mikavnega o nji, a kaj se ona briga za to! Vrata zakona so se zaprla za njo in preteklost ne more več do nje. In če tudi — omožena je, gospa je, mož je ne more zapoditi od sebe in če bi jo, bi se zgodilo to z velikim škandalom, ki bi škodoval več njemu, kakor nji, ne gledé na to, da bi moral mož precéj globoko seči v možnjček.

Gosteje ko možitve te vrste so možitve v sorodnih krogih in tu brez vsega ozira na preteklost, k spovedi k ženinu ni treba iti in če gre, so že naprej vsi grehi odpušteni. V tem slučaju je ženin kak natak, kavarnarski strežnik ali kak manjši gostilničar, namen ženitve je gostilnico začeti na svojo roko in včasih se najde kak „viši gospod“, ki skrbi za doto — on in nevesta že vesta, zakaj. Potem postane strašno moralična, neusmiljena in stroga do svojih podložnih, od katerih ne trpi nikakor tega, kar je prej sama uganjala, posebno mlajše in lepše natakce imajo pred njo veliko prestat in zavoljo njih tudi zmiraj

za svojim možem gleda. Ona sama ne pride lahko v nevarnost, ker je že toliko skusila, da je nič več ne mika, nego le dobiček, zato tudi včasih kako oko zatisne, pa le pri tičkih z zlatim perjem, ki se pa tudi dajo skubiti.

V svojem poslu mora natakca po gospodarjevem ukazu biti z vsakim prijazna ali vsaj odljudna ne, to sme zahtevati od nje vsak, kdor plača. Kakor natak je tudi ona dobro dresirana na „trinkgeld“, v tem ne dela nobenega razločka med starim in mladim. S svojo prijaznostjo dela sem ter tje dobro kupčijo, kajti marsikteri za smebljej kaj dá, vzlasti če jo sme še za roko prijeti in se mu ne zmuzne, če tudi ne ostane pri sami roki. Saj je pa tudi znano, da natakca, ako hoče vedno biti nališpana in okusna za nektero vrsto ljudi, ne more shajati ob goli mesečni plači, ampak je navezana še na postransk zaslužek, ki je jako različen. Najraje se poprime kacega premožnega in darežljivega lahkoživca, oženjenega ali neoženjenega, ker po tem se ne prša; prvi je iz gotovih oziróv še ljubši, za varovanje skrivnosti plača več ko neoženjeni, ki se ne boji kakega škandala. Večkrat je tudi ona zaljubljena, a ne v tega, marveč v kacega mladega, posebno obrajta sabljo. Pri tem se jej pripeti včasih kaj naravnega, a neprijetnega;

potem zgine za par tednov in ko se nekoliko spremenjena zopet pokaže, pričné staro življenje iz novega, skušnja je prav nič ne izbistri.

Taka je v obče po gostilnicah boljše vrste — če ne vsaka, pa vendar pa veliki večini. Tu se še ne ponuja in ne prodaja očitno, za njene skrivnosti vé le samota in noč ali pa kak kraj, kamor se gre zjutraj zgodaj ali pa se čez dan pelje, če doma v hiši ni priložno za shode med dvema. Precéj drugače pa je že pri natakci nižje vrste, ki ima svoj brlog v slabše znanih le ponočni čas bolj obiskanih krčmah, kamor zahajajo očitno le ljudje dvomljivega poštenja, skrivaj pa vendar tudi „gospodje“. Kaj se tam godi, je bilo popisano že pri „krčmarji“ najnižje vrste, zato se mi ne zdi potrebno opomniti, da v tako volčjo jamo pade tudi kako nesprideno dekle, ki se potem v tej stroki še dalje izobraži, obleče gosposke cunje in je potem to, kar druge. Tu in tam se primeri, da policija prime ktero za vrat zavoljo preočitnega pohujšanja in jo odtira z Ljubljane, če ni tu domá.

Odgoja ni pri nobeni na količkaj viši stopinji. Prva je morebiti hodila nekoliko časa v šolo, da zna za silo brati in morda tudi pisati, v drugem pa ne presega navadne dékle.

Salm, Zedtwitz, Jaksch, Pretis, Scharschmidt, Weiss, Wolkenstein, Posselt, Fux, Neusser, Schmidt, Weeber, Budig, Sturm, Panovsky, Auspitz, Promber, Skene, Herrmann, Beer, Gomperz, Neuwrth, Proskowetz, Schmuck, Siegl, Obračaj, Sachs, Menger, Demel, Elswehr, Haase, Beess, Spens, Rohrmann, Wildauer, Hofer, Mackowitz, Waibl, Coronini, Wittmann, Rabl, Teuschl, Tomažuk, Kochanowsky, Ofenheim, Wagner.

Voliti se imajo še peteri poslanci, trije v Galiciji in dva v Bukovini, od teh bodo najbrž 4 pripadali konservativni stranki.

Vnanje države.

Bulgarski knez je bil pri svojem dohodu na bolgarsko zemljo radostno sprejet v Varni, Ruščuku in Trnovem. V Trnovem je prisegel na bolgarsko ustavo. Od tod ide v Sredico (Sofijo).

Nemški državni zbor se je za letos sklenil.

Sava Gruič je imenovan za **srbškega** zastopnika v Sredici (Sofiji).

Cairol je dobil nalog, sestaviti novo italjansko ministerstvo, pa mu gre težko od rok, ker je preveč kandidatov, ki se ponujajo, ter drug družega zavidajo. Komaj bo vlada sestavljena, že jo bodo zopet napadali celo tisti somišljeniki, ki so se bili prezrli pri imenovanju ministrov. Tako Italija ne pride do mirnega razvika.

V Chislehurstu je bil slovesen pogreb princa **Napoleona**, kojega truplo so iz Afrike bili tje pripeljali.

Ruski listi so nevoljni na bulgarskega kneza Battenberga, ker v svojih govorih ni besedice črnil o Rusih in Slovanih. „Bolgarijo so osvobodili Rusi“ pravijo „Vjednost“ — „in bolgarski knez mora postati Slovan, ako hoče svoj prestol utrditi.“

Izvirni dopisi.

Iz Kostanjevice, 9. junija. Pretečeni teden je bil za nas čas veselja in radosti. V ponedeljek 30. julija smo srečno volili v državni zbor, teden pozneje pa imeli pohod premil. našega knezoškofa. Dovolite mi, da o obojim nekoliko spregovorim.

Vpričo spoštovanih gostov se še drži in premaguje ter kaže priučene manire, a kedar je v družbi svojih kolegov in koleginj, je govorica njena robata in ta in ona posmejljiva beseda na gosta jej pride iz ust; kdor jo sliši, je za zmiraj ohlajen. Še huja je druga — posebno kedar se naleze pijače, ktero pomaga gostu piti, da je več gre. Tej je že preklinjanje in pridušanje gladka beseda, ravno tako ne razžali njenih ušes še tako ostudno govorjenje, popevanje in kvantanje. O ženski sramožljivosti že davno ni duha ne sluha več, ravno tako so pobegnile vse druge nježne in lepe lastnosti že davno od nje. Tega, kar je, še ne skriva ne, čemu li? Saj jej za poštenost nihče ne dá vinarja.

Pri drugem ljubljanskem ženstvu je kletarica, te ali one vrste, pičlo malo obrajtana, čeravno ni taka hinavka, kakor marsiktera, ki jo zaničljivo gleda. V obče tega zaničevanja vendar-le ne zasluži, saj je še ktera poštena, ki si ne vé drugače kruha služiti, kakor s tem delom. Da je vsaka manj plašna, kakor kaka gosposka „Cimrlina“, za ktere srčne skrivnosti pa že vsak vogel vé, to prihaja od tega, ker je vedno med svetom, posebno med moškim, toraj je že pol moške narave v nji. Da bi bila vsaka, ki možkega v obraz pogleda ali pri

Volitev poslanca za dolenska mesta se je slavno, posebno pa ravno pri nas po žalostnih skušnjah prejšnjih let častno izvršila. Poprej vedno nemčurska večina, sedaj kar nenadoma štirikrat toliko slovenskih kakor nemčurskih glasov! — Od kod to? — V srcu je bila Kostanjevica vedno slovenska, le druge okoliščine, zunanji pritisek in pa sejani denar, kojega lahko s številkami dokažemo, je poprej veliko volilcev premotil. Sedaj tega ni bilo in županstvo je prišlo v roke družega moža, to je vzrok veselega prevrata. Nemčurji so ostali edino stari zagrizenci Lojze Gač, zdravnik Sever in Anton Strauss, zadnja oba bivša župana; tem sta se pridružila še Ant. Kržičnik, posestnik, in pisar neke uradnije in neki v Kostanjevici bivajoči uradnik. To je zadnja petorica nemčurjev v Kostanjevici, vse drugo je slovensko; kajti neodvisni so vsi volilci; tisti pa, ki imajo kake posebne vzroke, so vsaj Slovincem na korist se zdržali glasovanja. Pa tudi ta petorica se že začinja sama sebe sramovati. To je pokazal posebno g. Strauss. Dobil je skrivaj glasovnico nekega volilca, ki ni šel volit, zapisal na njo narodnega kandidata ter jo kazal narodnjakom, češ, jaz tudi volim slovenski, a lastno volilnico z nemčurskim kandidatom je vrgel v nabiralnico glasov. A pri tako malem številu volilcev se je prišlo mu precej na sled.

Vesetje nad srečnim izidom je bilo nepopisljivo. Pokazali smo ga posebno pretečeni četrtek zvečer na tlinovcih pri zidnici g. Maroka, kjer smo napravili pravo ljudsko veselico. Tu se je streljalo, pelo in napivalo skoro do zgodnjega jutra v toliko jezo nemčurjem, da je glavni agitator srda peneč ubežal v Št. Jernej. Kostanjevica je pridobljena za vselej.

Včeraj smo imeli tu v svoji sredi mil. knezoškofa. Tudi ta dan nam ostane nepozabljiv; kajti upamo, da je pokazal mil. gospodu našo udanost do sv. vere kakor tudi zvestobo naši mili slovenski domovini ravno tako, kakor so gospod knezoškof si popolnoma pridobili naša srca. Sprejeli smo namreč, kolikor je v naših slabih močeh, višega pastirja slovesno. Mesto je bilo ozaljšano z napisi, maji in zastavami, in zvečer, kolikor je pri nas mogoče,

njem nekoliko postoji, že razuzdana in pogubljen, se tudi ne sme misliti. Prej že velja sodba, da je to ljudstvo preveselo in lahko miselno, zato si resnobe sveta tudi tako hudo k srcu ne vzame. Kdor hoče biti dobro postrežen, ne sme nič hudega misliti o natakarcu, ker se ona nad njim zna hudo maščevati.

Po domovinstvu je Ljubljanka, Kranjica sploh, posebno Dolenjka, Štajarka, Korošica in sem ter tje tudi Hrvatica. Posebno veliko število dajo Štajarke in Korošice, ktere se odlikujejo tudi s tem, da nočejo znati „bindiš“ in vsacega gosposkega gosta nagovarjajo v pokvarjeni nemščini, kmetiškega pa v nalašč spachen slovensčini, ker mislijo, da se zá-nje, če imajo gosposke cape na sebi, ne spodobi družega ko nemščina. Zadnji čas je že nekoliko bolje, ker je v Ljubljani le malo nemcev in takih, ki hočejo biti, Slovenci so se pa že bolj trdovratno poprijeli slovensčine, tako da marsiktera dobi ktero pod nos za nemški ogovor. Lahinj ni, če ktera laški zna, diši po Trstu in vsak se namuzne, če jo sliši laški govoriti, in vé, pri čem da je. Tuje kulture nam pa kletarica zdaj že več ne nosi, le par nemčurskih gostilnic je še, kjer more shajati z golo nemščino. Tudi to je znamenje napredka.

(Dalje prih.)

smemo reči, krasno razsvetljeno. Ni je bilo hiše, ki ne bi si bila preskrbela zelenja, ni je bilo, ktera ne bi bila razsvetlila. Tudi krog mestica vijoča se Krka je morala k svečanosti pripomoči. Naši vrli fantje, pevci, pod vodstvom gosp. kaplana so nam napravili nenavadno veselje. Naredili so iz čolnov ladjo, nosečo razsvetljene črke J. P., šli sami vanjo ter z milo donečim glasom vstric farovžu gori in doli počasno se pomikaje prepevali krasne slovenske pesmi na čast visokemu gospodu. Da, ta pogled na vodo je bil imposanten, in s sutjem pete domačinke so ganile vsako srce. Prepričani smo, da so tudi prevzv. knezoškofu dokazale, kako goreče ga ljubijo njegove ovčice. V tem nas potrjuje še bolj to, ker so milostljivi gospod knezoškof vsako pesem sprejeli z največo radostjo ter celó blagovolili razsvetljavo po mestu sami pogledati.

V Kostanjevici sedaj ne govori nihče o drugem nego o volitvi in lepem večeru 7. julija. Vse je navdušeno za Slovenijo — vse za vero in našega višega pastirja. Zato rečem brez skrbi: Kostanjevica je za našo reč pridobljena za vselej. Zastonj bode vsak upor nasprotne stranke. Kajti mnogim, prej slepim, so se zadnja leta oči odprle. Ljudje so jeli veliko in z veseljem čitati, narodnjaki delajo neumorno, kar je pa še manjkalo, to je storila navdušenost zadnjih dni — in nemškutarija je pokopana — pokopana, da nikdar več ne vstane!

Z Dunaja, 4. julija. *) (Preradovičeva slavnost. — Český akademický spolek.) V kratkem se prenesó pozemeljski ostanki neumrlega pesnika Preradoviča od severnega mesta v južno domovino. Tukajšnje hrvatsko društvo „Velebit“ je sklenilo proslaviti ta sveti čin s tem, da napravi velikanu svojega naroda sijajen komers. Dolgo časa so gojili navdušeni hrvatski dijaki to lepo misel, a ni mogla se vresničiti radi mnogih ovir. Odlasal se je prenos od meseca do meseca; slednjič so ga vendar iz Zagreba odločno napovedali.

Že v zimskem tečaju je bil povabil „Velebit“ našo „Slovenijo“ na sodelovanje, kar smo bili tudi z veseljem sprejeli. Novi predsednik „Slovenije“, g. Zavadal, je takoj pozval slovenske pevce, ki so na Dunaji na posebno dobrem glasu, na pevske vaje. Pričakovati se je smelo, da bode zbor velik in krepek; a čudili smo se, da so ravno hrvatski pevci svoje vaje tako slabo obiskovali. Pač pa se je bil „Velebitov“ odbor obrnil s prošnjo na „društvo hrvatskih tehnik“, da bi tudi oni sodelovali, akoravno niste živeli ti društvi do sedaj v najlepšem miru. Človek bi bil mislil, da bodo hrvatski tehniki pripravljeni z vso požrtvovalnostjo potruditi se, da se proslavi njih velikan dostojno in sijajno. A slepa čestiželjnost jih je prisilila, staviti „Velebitu“ trdi pogoj, da hočejo le takrat sodelovati, ako „Slovenija“ ne sodeluje. Ponosni Slovenec bi bil tako čestiželnega in prevzetnega rojaka zavrnil, toda „Velebita“ predsednik, g. Gundrum, je bil drugih misli. Hitro je uvidel lepo priložnost zapustiti pravo pot, ktero mu je njegov prednik pokazal, ter otresti s Starčevićanskih ramen prijateljsko zvezo, ktera je vladala že toliko časa med Hrvati in — „plainskimi Hrvati“ (sic!). Bilo je njegovo stopanje silno netakno in nam razžaljivo. Zató je hotela „Slovenija“ pokazati, da neče vsilovati svojih moči nikomur in dala je „Velebitu“ lepi nauk, naj se spravi in pomiri najprej v lastni hiši, potem naj še le namežikuje Slovincem. „Slovenija“ je bila razžaljena in du-

*) Po naključbi zakasnjeno.

Vredn.

bovi jako razburjeni, ter le previdnosti in zgovornosti g. Z. se moramo zahvaliti, da nismo prišli do razpora. — Preradovičev komers bode 11. julija. Mi želimo „Velebitu“ najboljši vspeh.

Český akademický spolek je praznoval sinoči ločitev, ali kakor on pravi „zábavo na razločenomu“ — v prastru, na kateri je sodelovala tudi „Slovenija“. Reči se mora, da je bila večer sijajen. Širna dvorana je bila napolnjena z odličnimi gosti, lepim spolom in dijaki. Bila so zastopana skoro vsa slovanska društva; posebno veliko je bilo pak Slovencev. Petje je bilo vseskozi izborno, ter pevovodja, g. J. Jířek je zopet pokazal pred inteligentnim občinstvom svojo spretnost. Slovenci smemo biti ná-nj ponosni, kakor so Čehi, kajti on je razširil ime našega društva na Dunaji med slovanskim, a tudi inonarodnim svetom. Ni bil zastoj vrli in mili učenec slavnega Tovačovskega. Vse pesmi so se morale ponavljati. A najbolj se je občinstvu dopadala kompozicija Kocijandčeva „Oblačku“. Ploskalo je občinstvo in vpilo „živijo“ in „vyborné, dokler niso pevci zopet stopili na oder in jo ponovili.

Tudi druge pesmi so se dopadale, in čuditi se moram, da so pevci tako izvrstno peli celo „Rozmisli se Mařenko“ iz Smetanove opere „Prodaná nevěsta“, zkor, ki je jako težaven. Deklamacija je bila neki posebno dobra, ako se sme soditi le iz burne pohvale. Razumeli smo Slovenci se ve, da malo ali nič. Zadnja točka „Odvedencho prosba“ pela se je tudi dobro, da ni bila ploskanju ni konca ni kraja. A navdušenost in radost narastete, ko zapoje pevci zaporedoma „Naprej“ in „U boj.“ „U boj“ se je moral ponavljati. Mogočno se je potem razlegel zbor „Bivale Čehovč. Ta pesem je veličastna.

Pele so se na zabavnem delu še razne slovenske in česke in sledili so govori.

Vsakako je bil sinočni večer jako lep in vesel, ter ná-nj sme biti tudi „Slovenija“ ponosna. Hvalo zasluži naš gosp. predsednik, ki je z neumornim trudom tekal od pevca do pevca in vsacega posamezno vabil na vaje. Vse to se je zgodilo v enem tednu, ker so bili pevci jako marljivi. Bog daj še mnogo taci večerov in nam izpolni željo, da bi se vse sinoči izražene misli tudi uresničile!

Naprej moj rod! —r—

Iz junske doline na Koroškem, 11. julija. Že je bilo omenjeno v Vašem cenjenem listu, da bo malo upanja, posebno v celovškem okraji, našega neutrudljivega g. Einšpielerja v državni zbor spraviti. Kar smo pričakovali, se je tudi spolnilo. Propadel je g. Einšpieler z manjšino 13 glasov proti nasprotnemu kandidatu, bogatemu nemcu, Petru Laksu, ki so ga tukajšnji „fortšritlerji“ priporočili in ki je še vrh tega gluh. Iz tega se že vidi, v koliki zadregi so bili liberalci, da niso mogli sposobnejšega moža dobiti, in še tega so še le 3 dni pred volitvijo razglasili za kandidata. Da pa koroški Slovenci s svojim slovenskim kandidatom ne morejo prodreti, so zviti liberalci nemški volilni okraj Feldkirchen k celovškemu in velikovškemu volilnemu okraju pridružili — mesto borovljanskega slovenskega okraja. Dasiravno je to nenaravno združenje za koroške Slovence silen zadržek pri volitvah, vendar bi se vse to še dalo premagati, ko bi le liberalci tako nepošteno ne bili ravnali pri letošnjih volitvah. Ukazali so srenjskim pisarjem v celovškem volilnem okraji, da naj se imena provizorjev in kaplanov iz volilnih listov izpuščajo, češ, ker niso samostojni, tudi nimajo volilne pravice. Vsak je pa za trdno se nadejal, da je itak v

zapisniku. in ko pride dan volitve, morali so po ukazu g. komisarja volilno sobo zapustiti, ker vse dokazovanje bilo je zastoj; tako so 5 provizorjem in dvema kaplanoma volilno pravico vzeli. Konservativnemu volilnemu odboru je sicer to naznanjeno, kaj bo storil, se še ne vé. To je menda največ pripomoglo, da je g. Einšpieler propadel, zakaj v velikovškem okraji je 25 srenj tudi svoje duhovne, med njimi kaplane in provizorje, kot volilne može v Velikovec poslalo, kjer je g. Einšpieler z veliko večino prodrl. Da je pa v celovškem okraji propadel, tega je krivo tudi nesramno ščuvanje liberalnih kričačev pri kmetskih volilcih zoper njega, češ, „ako bote duhovna volili, bodo vpeljali trlico, neko morilno orožje (morda guillotino) za tiste, ki bi v nepostavni zvezi z drugim spolom živeli“, tudi so jih strašili s tlako in desetino in dalo se je nekaj volilcev oslepiti, da so Einšpielerja popustili in liberalca volili; to je morda tudi vzrok, da je g. dekan Neste v Belaku propadel.

Že je bilo povedano, da je koroški Slovenec posebno v celovškem okraji silno neveden v političnem; krivo je ponemčevanje v ljudskih šolah, ki stori, da tukajšnji kmet ni ne slovenskega ne nemškega jezika toliko zmožen, da bi kak časnik čitati in razumiti mogel. Kar že stare babice ne verjamejo to verjamejo še kmetje v celovškem okraji.

Iz konservativnih kandidatov je menda le eden prodrl, g. Otič za labudsko dolino in št. Vid. Kdaj bo vendar tisti čas prišel, da bodo koroški Slovenci iz nemškutarskih krempljev rešeni!

Domače novice.

V Ljubljani, 15. julija.

(Pri večerni zabavi v ljubljanski čitalnici) se je odlikovalo posebno društvo „Sokol“ po najurnejših udih s produkcijami, ki so spravile občinstvo do opravičenega strmenja in burne pohvale vrlim in čilim slovenskim fantom. Pevski zbor čitalnični je že predobro znan, da se je tudi ta večer skazoval s svojim petjem, se toraj razumi že samo po sebi. Kar je še manjkalo do občne zadovoljnosti, je dopolnila klet in kuhinja gostilničarjeva, ki je v kratkem času gostilnico izdatno povzdignil, da je zopet shajališče tukajšnjih in unanjih narodnjakov.

(Shod narodnjakov kranjskega mesta s Kamničani) je bil, kakor se nam pripoveduje, prav vesel v zdaj zopet popolnoma narodnem kamniku. Ljubljancanov je bilo prišlo le pičlo število, menda zavoljo zabave v ljubljanski čitalnici in ker so prepozno zvedeli za shod.

(K Preradovičevi slovesnosti) se je kot zastopnik „Matice Slovenske“ v nedeljo podal gosp. dr. Poklukar, pooblaščen po odboru tega društva.

(„Brencelj“ št. 13.) t. j. prva številka družega polletja, je ravnokar prišel na svetlo. Na prvi strani naznanja propad „prokletih grabelj.“ „Rešpehtarjeva kuharica“ obdeluje celjskega opata zavoljo njegovega obnašanja pri volitvah. Podoba na zadnji strani kaže „pogreb prokletih grabelj,“ ktere na mrtvaškem odru vse potolčene in polomljene neso štirje narodni Ljubljancani, za pogrebom gre prvi ves potrt in obupan Dežman, zadnji pa „Brencelj“ tudi v žalovajoči obleki. „Pavliha“ s svojo marelo sedi ob strani in premišlja minljivost vsake posvetne slave.

(Nečloveška mati.) Včeraj popoldne ob eni je vrgla neka zakonska ženska svojega okoli 2 leti starega otroka na železnico ravno predno je prišel v Ljubljano tržaški poštni vlak. To sta videla policijski stražnik in pekovski deček

še o pravem času, pobrala otroka, ženo in njeneža moža pa je prišla policija, da ju izroči pravici.

Razne reči.

— Apostelj zmernosti, Luter Janson v Indiani, je bil zaprt zavolj pijanosti in razgrajanja. Njegovi učenci so zdaj vsi zbegani, ker ne vedó, ali bi se ravnali po mojstrovih besedah, ali pa po njegovih izgleidih.

— V kup zraščena dvojčki. Na Ruskem je porodila neka ženska dvojčka, ki imata štiri roke, dve glavi, pa le tri noge, ter sta v kup zraščeni dekletci, obe popolnem zdravi. Krstili so ji Ančko in Tončko.

— Iz Sučave v Bukovini se v „Politik“ piše, kako je bil tam Ofenheim voljen. Popis zelo spominja na volitev Hočevanjevo in Kecelnovo. Dopisnik pravi: „Mesta Sučava in Seret sta po večini judovska. Skoz štirinajst dni pred volitvijo smo ga pili, še mene so povabili, če prav nisem volilec. Po krčmah je bilo vse zastoj, nihče ni delal, kar jedli pa pili so, na račun — Ofenheima. Po voglih so nabiti plakati z napisi: „Hoch Ofenheim!“ Ko je bil Ofenheim voljen, je prišel v Sučavo. Judje v svojih dolgih suknjah so ga slovesno sprejeli in „hoich!“ vpili. Prizor je bil jako smešen. Zvečer je bila bakljada. Ofenheim se je prikazal in bogat jud poleg Ofenheima stoječ je z balkona zaklical: „Schreit's hoich! morgen geht ein extrazug nach Odebesten um wein.“ Na to zopet navdušeno „hoich!“ vpitje, potem pa so šli zopet pit na račun novoizvoljenega poslanca.

— Preradovičeva slavnost. Hrvatje so prenesli kosti hrvaškega pesnika Preradoviča iz Dunaja v Zagreb, in se je to slovesno vršilo. Tudi so mu postavili spomenik v Zagrebu.

— Slaba šala. Na Tirolskem so nekateri volilci, ki niso hoteli voliti konservativnega kandidata, pa niso imeli upanja do zmage, zapisali na listke imé „Hadži Loja.“ Kaj hoče taka onemogla jeza?

Tu so naši Kranjci že bolj možki, če s kandidatom niso zadovoljni, raje blizo ne pridejo, ali pa se vdajo večini, da ne ostanejo na sramoti.

— K smrti na vešalah je obsojen neki dr. Weimar v Petrogradu, ker se je dokazalo, da je bil eden najljutejih nihilistov, in da je revolver kupil onemu Solovjevu, ki je na cara streljal. Kakor že imé kaže, je dr. Weimar Nemec po rodu. Tako plačujejo Nemci gostoljubnost in velike dobrote, ki se jim skazujejo v Rusiji vsled velikih simpatij, ki jih ima sedajni car Aleksander za Nemce.

— Slovani v Brandenburg. Ne daleč od Berlina proti jugu živi še do 100.000 Slovanov, kar svet še v obče ne vé, ker nemška statistika o njih kar mogoče molči. Glavni kraji so Kalovo, Ljubnovo, Ljubona (Kalau, Lübben, Lübbenau), Feltnovo, Lipiš. Govore še vsi slovanski, podobno lužiškimi Srbom. Literature nimajo, ker pruska vlada, kakor znano, energično zatira vsako slovansko knjigo. Oni imajo pa lepe pravljice in narodne pesmi; njih popevke so otožne žalostinke, kakor bi žalovali, da so zgubili zemljo in vladu, ter postali podložni tujim Nemcem. Polabski Slovani tedaj še niso poginuli, ima jih še več, kakor se sploh misli, v Brandenburg, v Pomorji (Pommern), na Saksonskem, v Šleziji itd.

Telegrafične denarne cene 14. julija.

Papirna renta 67.15 — Srebrna renta 68.60 — Zlata renta 78.90 — 1860letno državno posojilo 126.25 Bankine akeije 822 — Kreditne akeije 271.20 — London 115.80 — — Cea. kr. cekini 5.47, — 20-frankov 9.20.